

LØVENSKIOLD, H. L., 1964: Avifauna Svalbarden-
sis. – Norsk Polarinstitut. Skrifter nr. 129, Oslo.
NORDERHAUG, M., 1964: »Ornithologiske Feltar-
bejder på Vestspitsbergen 1963–64«. – Sterna
6, pp. 185–194.

SALOMONSEN, F., 1950: Grønlands Fugle. – Kø-
benhavn.

THORPE, W. H., 1961: Bird Song. – Cambridge.

WITHERBY, H. G. F., et al. 1947: The Handbook
of British Birds, 4.

MS received: 26th Dec. 1967.

Authors address: Jonstrupvangvej 4, Ballerup.

Invasion af Silkehaler (*Bombycilla garrulus*) i Danmark 1966–67

Af

NIELS OTTO PREUSS

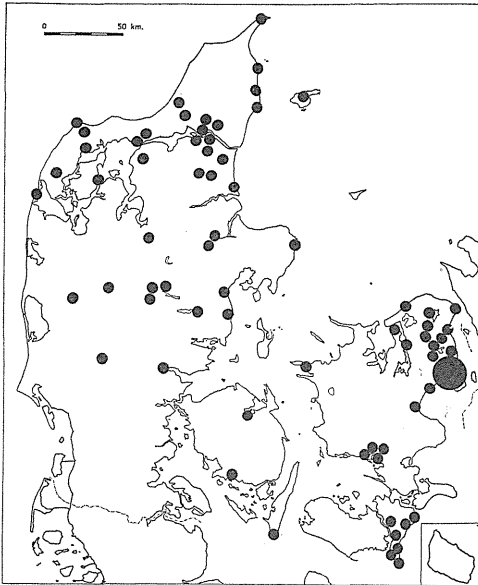
(With a Summary in English: *Influx of Waxwings (Bombycilla garrulus) in Denmark 1966–67.*)

Efter den store invasion af Silkehaler (*Bombycilla garrulus*) i 1965–66 var det overraskende, at der i oktober 1966 igen blev meldt om Silkehaleflokke i Danmark. Desværre blev jeg først ret sent klar over, at der var tale om en ny invasion under udvikling, hvilket medførte at der ikke blev agiteret særlig meget for at få oplysninger indsendt. Da der således er en vis forskel i de indsamlingsmetoder, der ligger til grund for tilvejebringelsen af materialet, kan man kun med varsomhed sammenligne »størrelsen« af invasionerne i 1965–66 og 1966–67.

Der er dog ingen tvivl om, at invasionen 1966–67 var betydelig mindre end invasionen i 1965–66. Medens der i 1965–66 ofte blev set meget store flokke, blev der i 1966–67 kun undtagelsesvis set flokke over 100 ex. Det er dog ikke muligt entydigt at opstille en fordelingskurve over flok størrelserne, da meddelelserne ikke altid har oplyst hvorvidt de opgivne tal dækker en eller flere flokke.

For i videst mulige omfang at undgå, at samme flok Silkehaler indgår mere end en gang i materialet, er der fra hver lokalitet kun medtaget en iagttagelse fra hver dag. Dersom det er opgivet, at der fra f. eks. 3. december og 14 dage frem blev set en flok på 12 individer, figurerer tallet 12 for alle 14 dage. Derimod er der ikke taget hensyn til, at en flok givet har været tilstede i f.eks. 14 dage, hvis der de facto ikke foreligger entydige oplysninger herom.

Rapporter er modtaget fra i alt 64 ornithologer: G. Andersen, H. J. L. Andersen, J. B. Andersen, T. Andersen, T. H. Andersen, P. Andersen, H. Rild, L. Berthou, C. A. Blume, H. Boel, K. Bonde, S. Breiting, J. Bruun, P. V. Christensen, F. Christiansen, I. Clausager, R. Danielsen, O. D. Dantoft, T. Duch, J. Eskildsen, J. Fredfelt, K. Halborg, B. Hansen, E. Hansen, K. Hansen, K. O. Hansen, M. B. Hansen, P. M. Hansen, P. Hermansen, G. Hoffmann, M. Holme, S. Højager, J. R. Jacobsen, O. H. Jørgensen, K. Kromann, J. Larsen, P. E. Larsen, J. Larsson, J. Lilleør, T. Michaelsen, H. Miettinen, P. H. Mortensen,

H. S. Møller, H. A. Nielsen, G. Norskilde, K. Nørregaard, J. L. Pedersen, K. Pedersen, H. H. Petersen, N. O. Preuss, R. Purasmaa, B. Rasmussen, S. K. Rasmussen, H. Rode, J. G. Rode, O.

Fig. 1. Iagttagelsessteder for Silkehaler under invasionen 1966-67. Hver prik repræsenterer en lokalitet, dog repræsenterer den store prik ved København godt 20 lokaliteter.

Fig. 1. Places from where Waxwings were reported during the 1966-67 influx. Each dot represents one locality. The big dot represents ca. 20 localities in and near Copenhagen.

Schelde, P. Schou, E. Schönheyder, T. Simonsen, H. Skov, J. Speich, E. Teibel, N. J. Tortzen, G. Tranholm, S. Østergaard, der har bidraget med i alt 909 enkeltiagttagelser. Ca. en tredjedel af dette materiale er blevet stillet til rådighed for forfatteren af C. A. BLUME og O. SCHELDE, der også havde indsamlet oplysninger om Silkehaleinvasionen. I alt foreligger der oplysninger om tilsammen ca. 21.000 individer fra invasionen 1966-67. Af pladshensyn er de mange oplysninger, der ligger til grund for vurderingen af 1966-67 invasionen ikke publiceret her, men hele originalmaterialet er deponeret på Zoologisk Museums ornithologiske afdeling. Alle, der har bidraget med oplysninger eller på anden måde har hjulpet forfatteren med at få et overblik over invasionen, bringes herved den bedste tak.

SJÆLLAND

Ved et tilfælde blev det E. TEIBEL, der som i 1965, så invasionens første Silkehaler: en flok på 25 individer i Herlev, vest for København, den 6. oktober. Den 9. oktober sås 2-3 småflokke i Utterslev Mose ved København og 13. oktober et enkelt individ ved Ishøj Strand syd for København. 20. oktober sås en flok Silkehaler i Hillerød og fra og med den 24. oktober sås Silkehaler dagligt i Storkøbenhavn og Nordøstsjælland. Frem til midten af december sås der mellem 100 og 200 Silkehaler dag-

ligt. Herefter skete der en langsom men sikker udtyndning, idet der dog stadig frem til ca. 1. marts sås Silkehaler næsten dagligt. I marts og april sås stadig småflokke og i Helsingør sås 4. maj en enkelt Silkehale. Som det fremgår af kortet fig. 1 foreligger der kun oplysninger om Silkehaler fra en enkelt lokalitet vest for linien Roskilde-Næstved, og syd for København-Roskilde er det ganske sparsomt med oplysninger.

<i>Periode</i>	<i>Sjælland</i>	<i>Falster</i>	<i>Jylland</i>	<i>Total</i>
1.10-10.10	46			46
11.10-20.10	11	20	134	165
21.10-30.10	454	35	1925	2414
31.10- 9.11	674	110	3135	3919
10.11-19.11	1794	442	1001	3202
20.11-29.11	1005	282	1481	2768
30.11- 9.12	1088	20	460	1568
10.12-19.12	1661	1	437	2099
20.12-29.12	677	12	164	853
30.12- 8.1	571	10	162	743
9.1 -18.1	177	1	90	268
19.1 -28.1	387	18	70	475
29.1 - 7.2	391	3	86	480
8.2 -17.2	358		78	437
18.2 -27.2	593		6	599
28.2 - 9.3	231		59	290
10.3 -19.3	134		22	156
20.3 -29.3	149		155	304
30.3 - 8.4	65		60	125
9.4 -18.4	610		64	674
19.4 -28.4	12		14	26
29.4 - 8.5	1		1	2

Tabel 1. Oversigt over antallet af indrapporterede Silkehaler under invasionen 1966-67. Totaltallene er fordelt på 10-dages perioder og på de geografiske områder Sjælland, Falster og Jylland. Tallene i kolonnen total er grundlaget for fig. 3.

Table 1. List over number of reported Waxwings during the influx 1966-67. The total numbers grouped over 10-days periods and over the geographical units Sjælland, Falster and Jylland. Fig. 3 is based on the numbers in the column total.

FALSTER

Fra Falster foreligger der kun få oplysninger, men allerede 18. oktober sås en flok på 20 individer ved Elkenøre. Småflokke blev set spredt frem til den 1. febru-

ar, efter hvilken dato der ikke foreligger oplysninger. Der foreligger heller ingen oplysninger om Silkehaler fra Lolland.

FYN

Fra Fyn foreligger kun en iagttagelse fra Fåborg den 29. oktober samt oplysninger om 2 Silkehaler ringmærket ved Odense 30. oktober. Desuden blev der set småflokke af Silkehaler på Langelandslejren i dagene 16.-22. oktober ved Keldsnor. Mu-

ligvis er det svigtende indrapportering, der har medført, at så få fynske Silkehaler er blevet registreret, men sandsynligvis skal denne »mangel« dog ses i relation til den tilsvarende »mangel« på Lolland, Vestsjælland og Sydjylland.

JYLLAND

Ved Hanstholm og Pandrup sås de første Silkehaler den 14. og 17. oktober og på Læsø sås den første flok den 18. oktober. 22. oktober trak ca. 100 Silkehaler ved Hanstholm. Muligvis er der set Silkehaler ved Grenå allerede den 11. og 12. oktober, men ellers falder de første iagttagelser fra Grenå, Århus, Randers og Silkeborg i dagene 25.-28. oktober.

Det er interessant at notere sig, at Silkehalerne i Jylland på næsten alle lokaliteter er blevet iagttaget før den 1. november. Samtidig er det bemærkelsesværdigt, at der næsten ikke er iagttagelser vest og syd

for linien Lemvig-Herning-Skanderborg.

Tilsyneladende var der særlig mange Silkehaler i Nordjylland i perioden 28. oktober-5. november, men den mulighed foreligger også, at der er en skæv fordeling i materialet forårsaget af to observatørers flittige indberetninger.

I Jylland sås Silkehaler dagligt til ca. 1. januar 1967. Fra januar og februar foreligger der blot oplysninger om spredte småflokke. I marts og april sås stadig enkelte individer, og så sent som den 1. maj sås en enkelt Silkehale ved Grenå.

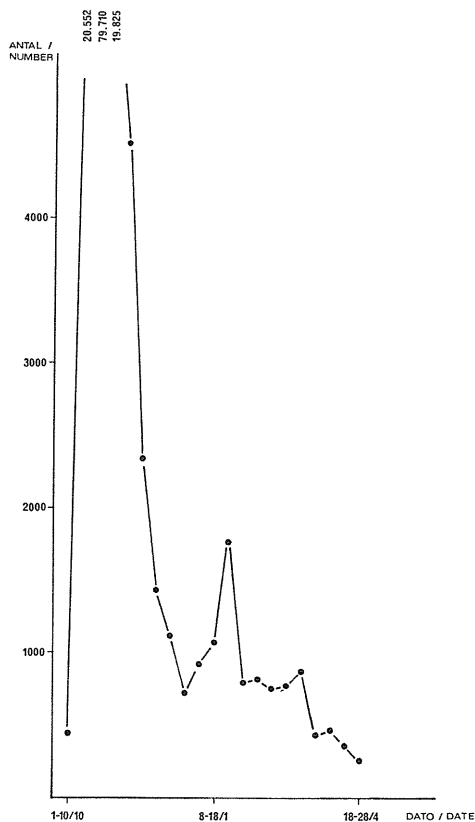

Fig. 2. Silkehaleinvasionen i Danmark 1965-66. Totaltal for hele landet i 10-dages perioder.

Fig. 2. The Waxwing-influx in Denmark 1965-66. Totals for the whole country in 10-days periods.

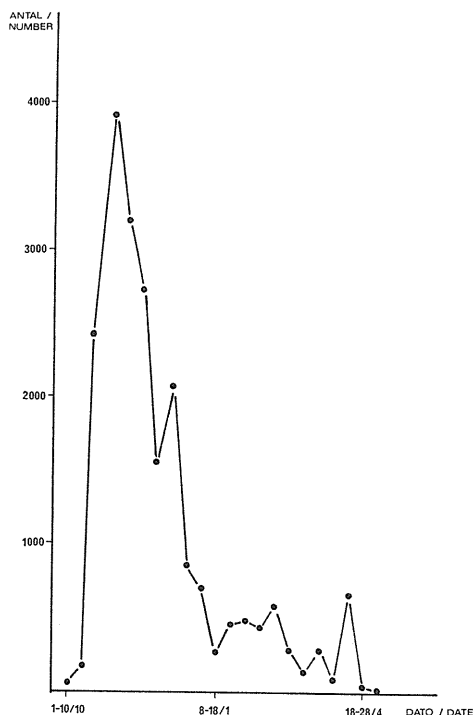

Fig. 3. Silkehaleinvasionen i Danmark 1966-67. Totaltal for hele landet i 10-dages perioder.

Fig. 3. The Waxwing-influx in Denmark 1966-67. Totals for the whole country in 10-days periods.

OVERSIGT OVER INVASIONEN

Efter at enkelte Silkehaler var blevet set allerede fra den 6. oktober, kom der Silkehaleflokke hen over Danmarks nordlige og østlige egne i dagene 22.-24. oktober, og inden oktober måneds udgang blev Silkehalerne set overalt i det område, hvorfra der i resten af vinteren blev meldt om Silkehaler. Flokkene var kun sjældent over 100 individer og selv flokke på 50 individer var ikke hyppige.

Silkehaler blev næsten ikke rapporteret fra området syd for linien Lemvig-Herning-Skanderborg-Roskilde-Næstved-Nykøbing Falster ligesom der ikke er blevet meldt om Silkehaler fra Bornholm.

Det hurtige fald i antallet af Silkehaler tyder på at flokkene har forladt Danmark i løbet af december måned. Da det er mest rimeligt at forestille sig, at dette »borttræk« er foregået i sydlig retning, kan man få en mistanke om svigtende indrapportering fra Danmarks sydvestlige hjørne.

Selv om der ikke foreligger egentlige notater som belæg, er det mange ornithologers opfattelse, at Silkehaleinvasionen 1966-67 bl.a. udmærkede sig ved, at der langt hen på foråret 1967 blev set Silkehaleflokke (dette gælder i det mindste for Storkøbenhavnsområdet).

SAMMENLIGNING MED 1965-66 INVASIONEN

Til trods for at invasionen i 1965-66 så ganske givet var langt større end 1966-67-invasionen (se PREUSS 1968), har de to invasioner dog visse fælles træk i deres forløb. Begge år startede invasionen i oktober, hvorefter der meget hurtigt kom store mængder Silkehaler ind i landet. Silkehaleflokkene kulminerede begge år mellem den

1. og den 10. november. Derefter faldt antallet af indrapporterede fugle meget hurtigt og kraftigt, idet der dog til ind i maj sås flokke spredt over det meste af landet. På fig. 2 og 3 ses en grafisk fremstilling af invasionernes forløb i 1965-66 og 1966-67.

LITTERATUR

PREUSS, N. O., 1968: Invasion af Silkehaler (*Bombycilla garrulus*) i Danmark 1965-66. (With a Summary in English: Influx of Waxwings

(*Bombycilla garrulus*) in Denmark 1965-66). - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 62: 105-125.

SUMMARY IN ENGLISH

Influx of Waxwings (Bombycilla garrulus) in Denmark 1966-67.

Quite unexpected large numbers of Waxwings (*Bombycilla garrulus*) were reported during the winter 1966-67, only one year after the huge influx in winter 1965-66. The birds were reported from most parts of Denmark before the end of October (see fig. 1) and the »shape« of the influx was in some ways very much like the influx of 1965-66, (see fig. 2 and 3). The total number of Waxwings involved in the influx seems to be much smaller in 1966-67 than in 1965-66,

but the effectivity of reporting was better in 1965-66 than in 1966-67.

It is supposed that the lack of Waxwing-reports from S. W. Jylland, Fyn, Lolland, and the southwest part of Sjælland to some extents is due to the lack of reports and not to the lack of birds. Even not demonstrated by exact reports the Waxwings were relatively common in Denmark in Spring 1967.

Manuskriptet modtaget 26. januar 1968.

Forfatterens adresse: Zoologisk Museum, Universitetsparken 15, København Ø.